

Barbon (Fondazione Cini): «Informatizzazione dei materiali dell'ALM»; 14:00-16:00 «Sessione di lavoro», coordinano: Pasquale Gagliardi (Fondazione Cini), Giovanni Ruffino (Palermo); 20:00-20:30 Franco Crevatin (Trieste): «Guardando il mare»; 20:30-21:00 Giovanni Ruffino (Palermo): «Con la vela latina nel mare di Sicilia».

[Dissabte 30 de setembre] Murter, Stara Riva, 10:00-12:00 Giornate della vela latina: programma etnològic; 12:00-14:00 «Sessione di lavoro», coordinano: Annalisa Nesi (Siena), Tullio Telmon (Torino); 16:00-18:00 Programma etnològic a Betina; 18:00-18:30 Visita al museo; 18:30-19:00 Ivana Škevin (Zadar): «Il lessico della costruzione navale a Betina».

[Diumenge 1 d'octubre] 09:00-9:30 Jaume Corbera Pou (Mallorca): «Panorama terminològic del llaüt i el seu aparell llatí»; 09:30-10:00 Riccardo Contini (Napoli L'Orientale): «Appunti sul lessico della vela nelle lingue semitiche del sud del Mediterraneo»; 10:30-13:00 «Sessione di lavoro», coordina: José Enrique Gargallo Gil (Barcelona); 15:00 «Giornate della vela latina»: regata; 19:00 «Cena popolare e programma etnològic».

Amb el sopar popular, entre gent ferrenya de l'Adriàtic, romania entre els assistents al col·loqui la imatge d'una regata pacífica amb barques de vela llatina, navegant amb un vent suavíssim, sota el sol de la santmiquelada.

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Sessió en memòria de Jordi Carbonell i de Ballester a l'Institut d'Estudis Catalans (4 d'octubre de 2017). — Poc més d'un any després del seu traspàs, el 4 d'octubre de 2017 la Secció Filològica va celebrar una sessió en record del seu membre Jordi Carbonell i de Ballester. L'acte tingué lloc a la sala Prat de la Riba de la seu barcelonina de l'Institut d'Estudis Catalans. Després d'uns mots inaugurals, M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció, cedí la paraula a Joan Martí, que parlà de la llarga i intensa relació de Jordi Carbonell amb l'Institut d'Estudis Catalans, d'ençà que des de molt jove hi començà a col·laborar —de la mà de Ramon Aramon i Serra, molt abans d'esdevenir-ne membre numerari—, feu un repàs de les diferents i nombroses tasques que hi desenvolupà —entre altres, secretari de la Secció Filològica, director de l'Oficina d'Onomàstica, professor als Estudis Universitaris Catalans—, i destacà especialment la seva fidelitat a la institució i com, durant els temps més difícils de la dictadura franquista, al costat de Ramon Aramon, Carbonell esdevingué una persona clau per a la pervivència de l'IEC. A continuació Joan A. Argenter tractà de Jordi Carbonell a la Universitat Autònoma de Barcelona i, a més de parlar de la seva activitat com a professor universitari, a través del record i de la documentació conservada, aclarí el tema sovint mal interpretat de la seva expulsió de la universitat, una expulsió ordenada pel règim franquista, no pas per la UAB, que feu tot el possible per retenir-lo, primer com a professor “clandestí” i, més endavant, intentant reintegrar-lo al claustre docent, especialment a l'època del rector Josep Laporte, quan Carbonell ja era professor a la Universitat de Càller. I sobre la seva estada a Sardenya en parlà August Bover, que explicà com fou acollit per la universitat calleresa, el seu agraïment a aquesta universitat i a Sardenya, terra d'exili que es convertí en la seva segona pàtria, i la seva activitat en el marc de la catalanística italiana —Carbonell fou, per exemple, membre fundador de l'Associazione Italiana di Studi Catalani (AISC). Albert Rossich s'ocupà del Jordi Carbonell investigador de la història de la literatura catalana i de les seves aportacions innovadores (Antoni Canals, Joan Roís de Corella, Joan Ramis, Antoni Febrer i Cardona), feu al·lusió al crític teatral també innovador i amb una gran varietat d'enfocaments que va ser durant uns anys a les pàgines de *Germinabit* i de *Serra d'Or*, i recordà el docent de literatura als Estudis Universitaris Ca-

talans, de qui ell mateix fou alumne. Aquest primer bloc de parlaments el va cloure Josep Massot i Muntaner, que, aportant documentació epistolar en bona part inèdita i conservada a l'arxiu de Montserrat, parlà de l'extensa i cabdal relació de Jordi Carbonell amb la revista *Serra d'Or*, des dels seus inicis com a crític teatral als temps que hi tingué responsabilitats en el consell directiu, i en destacà el seu paper determinant en la resolució de les crisis que afectaren la publicació i les seves relacions d'amistat amb els successius directors.

La segona part de l'homenatge s'inicià amb un recital de cants litúrgics a càrrec d'un grup del cor de les monges benedictines del monestir de Sant Pere de les Puel·les, monestir amb el qual Jordi Carbonell havia tingut molta relació els darrers anys, i que malgrat que no canten professionalment es van voler adherir a l'homenatge d'aquesta manera.

En representació de la família prengué la paraula Oriol Carbonell, fill petit de l'homenatjat, que remarcà la fidelitat del seu pare a l'IEC i agrai la sessió que l'Institut li havia dedicat i l'afecte i la consideració amb què l'havia tractat els darrers anys. A continuació Josep-Lluís Carod-Rovira parlà del compromís patriòtic de Jordi Carbonell i desgranà la seva trajectòria política, marcada sempre per la dignitat en la lluita per la llibertat nacional. Mariàngela Vilallonga i Josep Piera oferiren una lectura de poemes del recull *Hortència*, que Jordi Carbonell dedicà a la seva esposa, Hortència Curell. La sessió es clogué amb unes paraules de Joandomènec Ros, president de l'Institut d'Estudis Catalans.

Una bella sessió que mostrà la rica personalitat polièdrica de Jordi Carbonell i on el rigor acadèmic es va veure embolcallat per la gratitud i l'estima que genera el seu record.

August BOVER I FONT
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Col·loqui internacional «Mons romànics de frontera» (18 d'octubre de 2017). — El dimecres 18 d'octubre de 2017 va tenir lloc a la Sala de Professors de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona el col·loqui internacional «Mons romànics de frontera», organitzat per José Enrique Gargallo, Joan Fontana (Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica de la Universitat de Barcelona), Xavier Moral (Departament de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya) i F. Xavier Vila (Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació, Universitat de Barcelona).

La inauguració del col·loqui, a dos quarts de dotze, va anar a càrrec del vicedegà de la Facultat de Filologia, Josep Solervicens, que va donar la paraula a Maria-Reina Bastardas (cap de la Secció de Filologia Romànica), Ester Franquesa (Directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya) i a dos dels organitzadors de l'acte, José Enrique Gargallo i Joan Fontana.

A continuació, el primer bloc de comunicacions es va iniciar amb la intervenció de Xosé Afonso Álvarez Pérez (Universitat d'Alcalà), que va presentar «Lenguas, culturas e identidades en la frontera luso-española»; tot seguit, José Antonio Saura Rami (Universitat de Saragossa), amb «De natura linguae benascensis: inter Hiberiam et Galliam», va parlar de les peculiaritats lingüístiques del benasquès. Finalment, Aitor Carrera (Universitat de Lleida, Càtedra d'Estudis Occitans) va tancar la sessió matutina amb la comunicació «De Salses a l'Aran. La frontera lingüística catalanooccitana».

Després de la pausa de migdia, el col·loqui es va reprendre a dos quarts de cinc amb l'aportació de Matteo Rivoira (*Atlante Linguistico Italiano*, Universitat de Torí), intitulada «Occitano in Piemonte. Coscienza linguistica e attitudini nei confini orientali di Occitania»; segonament, va ser el torn de Guilhem Naro (Universitat Pompeu Fabra) amb la comunicació «Occitània vista des de